

Informatīvās sanāksmes par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas parkam „Bernāti” protokols

29.04.2015., Nīca, plkst. 17:30

Sanāksmē piedalās:

Aija Dravniece, Čauri	Jānis Bethers, DR-KRASTS
Renārs Latvēns, Nīcas novada dome	Velta Preisa, Āboli
Raimonds Freimanis, Latvijas Valsts meži	Aigars Kalniņš, Bernātu bāka LSEZ
Ārija Skābe, Kaijkāpas	Gunārs Kundziņš, Terviti
Kārlis Skābe, Branči	Andris Maisiņš, Mārsili
Haralds Jēkulis, Lankas Jēķuļi	Māris Niedols, Skiperi
Agris Petermanis, Nīcas novada domes priekšsēdētājs	Ingrīda Klane, DAP Kurzemes reģionālā administrācija
Edgars Bertrams, DAP vecākais vides inspektors	Mārtiņš Ābols, Liepājas pilsētas pašvaldība
Kārlis Stārasts, Bukamežs	Liene Otaņķe, Dzintariņš
Liene Andersone, Āboli	Monika Jansone, VMD Dienvidkurzemes virsmežniecība
Inese Giertmane, Štāli	Gundega Feldmane, VVD Liepājas RVP
Silvija Klajuma, Meža irbēni	Romans Zaharovs, Betas
Rita Ābelīte, Kalnmaļi	Pēteris Mikulaņecs, Brīzes
Uldis Ābelīte, Kalnmaļi	Dace Vecbaštika, Nīcas novada dome
Ieva Kulakova	Diāna Ansule, Smilgas
Kristīne Dekovice, Maigas	Andrejs Šakals, Nīcas novada domes izpilddirektors
Zigurds Štāls, Ērgļi	Daina Bojāre, Dabas aizsardzības pārvalde
Sandra Pankoka, Jaunskābarži	Kristīne Vilciņa, Dabas aizsardzības pārvalde
Vineta Skrube, L.O.C. pārstāve	Baiba Strazdiņa, Latvijas Dabas fonds
Indra Rjabko	Nora Rustanoviča, Latvijas Dabas fonds
Ilona Zorgenberga, Sfanīši	
Kristaps Tauriņš, Pūķu smiltņieki	

Darba kārtība:

1. Informācija par projektu “Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā”. Kristīne Vilciņa, Dabas aizsardzības pārvalde (DAP).
2. Informācija par dabas aizsardzības plāna izstrādi dabas parkam “Bernāti”, dabas parka teritoriju un dabas aizsardzības plāna izstrādes procesu. Baiba Strazdiņa, Latvijas Dabas fonds (LDF).
3. Jautājumi un diskusijas.

1. K. Vilciņa informē:

- par projektu “Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā”;
- par dabas aizsardzības plāniem, kas projekta ietvaros tiek šobrīd izstrādāti Latvijā, par to integrēšanu teritorijas plānojumos;

Projekts tiek īstenots Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3-24/NFI/INP-003 „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” ietvaros.

- par to, kas ir dabas aizsardzības plāns un kādēļ tāds ir vajadzīgs;
- par dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu, iesaistītajām institūcijām;
- par uzraudzības grupu un iespēju iesaistīties ikvienam zemes īpašniekam;
- par individuālo noteikumu izstrādi.

2. B. Strazdiņa informē:

- par nodibinājumu Latvijas Dabas fondu, par tā darbības virzieniem un pieredzi dabas aizsardzības projektu īstenošanā;
- par dabas parku "Bernāti", tā izpēti un aizsardzības vēsturi, un uz šo brīdi zināmajām parka dabas vērtībām;
- par šobrīd spēkā esošajiem dabas parka "Bernāti" individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un konkrētajās zonās atļautajām un aizliegtajām darbībām;
- par saimnieciskās darbības ierobežojumiem Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā;
- par kompensācijām mežu īpašniekiem par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās dabas teritorijās;
- par dabas aizsardzības plāna izstrādes procesu;
- par izaicinājumiem: 140 zemju īpašumi, katrs ar savām interesēm; tūrisma un rekreācijas salāgošana ar dabas aizsardzības vajadzībām; jūras krasta erozijas riska zona; bioloģiskās daudzveidības ilgtspējas nodrošināšana; dabas aizsardzības plāna un teritorijas plānojuma integrēšana;
- par iespēju iesaistīties plāna izstrādes procesā;
- par dabas parka "Bernāti" dabas aizsardzības plāna izstrādē iesaistītajiem ekspertiem un plāna izstrādes laika grafiku.

3. Sanāksmes dalībnieku jautājumi un diskusija:

Jautājums no zāles: Vai visi dabas parka zemju īpašnieki ir informēti par to īpašumā esošajām dabas vērtībām? Vai tiem ir iesniegtas kartes, kur norādīts, kādas dabas vērtības atrodas viņu zemē?

B. Strazdiņa: LDF ir nevalstiska organizācija, kura ieguva tiesības izstrādāt plānu, startējot DAP izsludinātā konkursā. Līdz ar to, par līdz šim veikto zemju īpašnieku informēšanu nemācēšu atbildēt. Tomēr tā kā teritorijas aizsardzības vēsture aizsākās 1992. gadā, tad uz šo jautājumu nebūs viegli atbildēt (kurš, ko šo gadu laikā ir vai nav informējis). Plāna izstrādes ietvaros visiem 140 zemju īpašniekiem individuālas vēstules ar skaidrojumu par dabas vērtībām konkrētajā īpašumā sūtīt nesolām, taču ikviens ir aicināts piedalīties ikvienā sanāksmē, kurās būs iespēja gūt informāciju par dabas vērtībām un to aizsardzības vajadzībām katrā īpašumā.

Jautājums no zāles: Vai plānā noteikto pasākumu ieviešanai ir paredzēts finansējums?

B. Strazdiņa: Plāna izstrādes projekta ietvaros nav paredzēts uzsākt plāna ieviešanu. Plānā būs aprakstīti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi, bet finansējums to ieviešanai būs jāmeklē pēc tam. Taču, pasākumiem, kuru nepieciešamība plānā būs pamatota, finansējumu piesaistīt būs vieglāk. Turklāt šajā plānošanas periodā ir paredzēti gana daudz līdzekļi gan teritoriju labiekārtošanai, gan dabas vērtību apsaimniekošanai.

Jautājums no zāles: Vai tiks domāts par erozijas ierobežošanu?

B. Strazdiņa: Jā, eroziju ierobežošanas iespējas plāna izstrādes ietvaros tiks analizētas. Lai to paveiktu, plāna izstrādē ir piesaistīts vadošais Latvijas jūras krastu pētnieks Jānis Lapinskis.

Projekts tiek īstenots Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3-24/NFI/INP-003 „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” ietvaros.

Tomēr jāņem vērā, ka gan Latvijas, gan Eiropas jūras krastu procesu apsaimniekošanas vadlīnijās ir teikts, ka visur, kur no krastu stiprināšanas būvēm ir iespējams izvairīties, no tām ir jāizvairās, jo ierobežojot eroziju vienā posmā, tā pastiprināsies citā. Plāna izstrādes laikā par šo problēmu domāsim, runāsim un meklēsim tai risinājumu, tomēr būtiski ierobežot noskalošanās procesus visdrīzāk neizdosies.

Ieteikums no zāles: Vajag taisīt molīšus, kā agrākos laikos.

B. Strazdiņa: Tā kā es neesmu krastu procesu speciāliste, tad par molīšu ierīkošanas efektivitāti nevarēšu komentēt, bet lūgšu, lai plāna izstrādē iesaistītais krasta procesu speciālists līdz nākamajai sanāksmei sagatavo skaidrojumu. T.i., plāna izstrādes gaitā analizējot eroziju ierobežošanas iespējas, tiks analizēta arī molīšu atjaunošanas iespēja un to loma erozijas seku mazināšanā.

Jautājums no zāles: Vai neitrālajā zonā var ierīkot kempingu?

B. Strazdiņa: Neitrālajā zonā kempingu ierīkošana šobrīd nav aizliegta. Tā ierīkošanai ir nepieciešams saskaņojums ar DAP.

K. Vilciņa: Šobrīd parka izmantošanu reglamentē spēkā esošie noteikumi. Spēkā esošie noteikumi (08.04.2004. MK not. Nr. 273. un 16.03.2010. MK not. Nr. 267.) neitrālajā zonā neaizliedz ierīkot kempingus. Ja plāna izstrādes gaitā tiks konstatēts, ka ir nepieciešams mainīt spēkā esošo zonējumu vai kādas zonas izmantošanas nosacījumus, tas plānā tiks norādīts. Taču plānam ir tikai ieteikuma raksturs. Jebkuras teritorijas izmantošanas izmaiņas stāsies spēkā tikai pēc parka individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu grozījumu apstiprināšanas Ministru Kabinetā (MK).

Jautājums no zāles: Vai var veikt kopšanas cirtes?

B. Strazdiņa: Ārpus mikroliegumiem kopšanas cirtes nav aizliegtas, bet kopšanas cirtēs ir aizliegts izcirst valdošās koku sugas valdaudzes kokus (izņemot augšanā atpalikušos vai bojātos), ja valdaudzes vecums pārsniedz 60 gadus priedēm, 50 gadus eglēm, ošiem, bērziem un melnalkšņiem un 30 gadus apsēm.

Jautājums no zāles: Kas veic meža inventarizāciju?

K. Vilciņa: Zvērināti meža taksatori. Lai noskaidrotu, kuras taksatoru firmas strādā šajā reģionā, var interesēties pašvaldībā vai mežniecībā.

Jautājums no zāles: Cik gadus inventarizācija ir derīga?

Atbilde no zāles: bija 15, tagad – 20 gadi.

Jautājums no zāles: Pēdējo 70 gadu laikā jūra ir panākusi uz priekšu par vismaz 250 m. Kāda jēga kaut ko sargāt, ja jūra tik strauji nāk uz priekšu. Kā mēs to mežu saglabāsim? Kurām paaudzēm? Uz kuriem mums atkāpties? Cilvēki jāsargā no jūras!

Komentārs no zāles: Kamēr bija Bernātu molji, tie vēl bišķi aizturēja. Un krasti būtu daudz tālāk jau, ja Veckrūmu īpašnieks nebūtu tos lūžņus tur salicis.

Komentārs no zāles: Vajadzēja atstāt ziemas vētrā piekrastē sagāztos kokus. Tie arī kalpotu kā dabiska aizsargjosla un bišķi būtu aizturējuši.

B. Strazdiņa: Protams, kokus vajadzēja atstāt un pēc spēkā esošajiem teritorijas izmantošanas noteikumiem, tos arī vajadzēja atstāt, bet nevar pielikt instruktoru pie katra krituša koka.

Turpinās diskusija par jūras krasta eroziju un, kā to vislabāk apturēt.

Aigars Kalniņš: Vai ir publiski pieejami dati par monitoringa rezultātiem dabas parkā?
B. Strazdiņa: Atskaitei ir jābūt Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā, taču atskaitē ir atspoguļota kopējā situācija valstī, nevis katrā konkrētajā vietā vai teritorijā. T.i., Natura 2000 vietu monitoringa mērķis ir noteikt aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli aizsargājamās teritorijās kopumā, nevis katrā atsevišķā vietā. Tas nozīmē, ka katrā vienā teritorijā netika vērtēti visi tajā sastopamie biotopi. Bernātos monitoringa ietvaros 12 vietās tika vērtēts mežaino piejūras kāpu stāvoklis, 3-4 vietās – starpkāpu ieplaku kvalitāte, un vairākas vietās – Lēzeļa lipares atradņu kvalitāte. Uz nākamo sanākumi varam sagatavot karti, kur norādītas monitoringa transektes, un paņemt līdzi lauku darbos aizpildītās anketas un uz to pamata sagatavotos secinājumus. T.i., tās ir vietas, kur arī turpmāk reizi septiņos gados tiks veikts konkrētā biotopa kvalitātes vērtējums. Šie dati nav pietiekami, lai sagatavotu detālus secinājumus par aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli Bernātos. Lai sagatavotu vērtējumu tieši par Bernātu liegumu, šovasar tiks veikta visu Bernātu parka dabas vērtību pārinventarizācija. Pārinventarizācijas rezultāti tiks atspoguļoti dabas aizsardzības plānā un plāns būs brīvi pieejams gan Latvijas Dabas fonda, gan Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā.

Jautājums no zāles: Kas ir plānots savādāk, nekā ir jau šobrīd? Kāda dabas aizsardzības plānam ir jēga?

B. Strazdiņa: Plāns ir instruments, kurā norāda, kur un ko vajadzētu darīt, lai parka dabas vērtības saglabātu ilgtermiņā, un, ko un kur būtu iespējams darīt, lai nemazinātu teritorijas attīstības intereses. Plānam nav juridiska spēka. Tam ir rekomendējošs raksturs, tomēr, to ņem vērā Dabas aizsardzības pārvalde un Valsts vides dienests, savas kompetences ietvaros izdodot atļaujas un saskaņojumus, un Vides un reģionālās attīstības ministrija, izstrādājot individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu un zonējuma grozījumus. Uz jautājumu, kas tiks plānots savādāk, šobrīd es nevaru atbildēt. Atbildi uz šo jautājumu varēšu dot rudenī, kad būs teritorijas pārinventarizācijas rezultāti, kad būs skaidrs vai esošais aizsardzības režīms ir atbilstošs dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā un kad būs identificēti pasākumi, kurus nepieciešams veikt, lai esošo stāvokli uzlabotu, ja tas izrādīsies nepieciešams.

Jautājums no zāles: Vai moļu atjaunošana varētu būt viens no plāna pasākumiem? To atjaunošana varētu būt ne ļoti dārga un salīdzinoši vienkārši īstenojama.

B. Strazdiņa: Ja plāna izstrādes laikā tiks konstatēts, ka tas ir piemērots risinājums, tad tas tiks iekļauts plānā kā viens no pasākumiem, kas parkam piegulošajā daļā ir jāveic.

Jautājums no zāles: Jūs sakāt, nezinām, nevaram atbildēt. Kurš tad šobrīd var uz to atbildēt?

B. Strazdiņa: Šobrīd uz šo jautājumu mēs nevaram atbildēt, jo tikko tik esam sākuši ar šo teritoriju strādāt. Šī sanākme tika rīkota, lai apzinātu kādas ir galvenās šīs teritorijas apsaimniekošanas un izmantošanas problēmas un, lai jūs informētu, ka esam sākuši darbu pie plāna izstrādes un ka šīs vasaras laikā tiks veikta teritorijas izpēte, teritorijas izmantošanas interešu apzināšana un dažādo ietekmju un to mazināšanas iespēju analīze. To, kādi pasākumi plānā tiks, iekļauti un kādi nē, mēs varēsim atbildēt rudenī pusē, kad būsīm kārtīgi ar šo teritoriju un tās problēmām iepazinušies un gan šaurākā, gan plašākā lokā šos jautājumus izdiskutējuši.

K. Vilciņa: Ja plāna izstrādes gaitā tiks konstatēts, ka moliņu ierīkošana un atjaunošana ir piemērots risinājums, tad plānā tas tiks norādīts. Ja tas būs iekļauts plāna rīcības sadaļā, tad varēs rakstīt projektu un pieprasīt finansējumu to ierīkošanai vai atjaunošanai. Krastu stiprināšanas jautājums ir sarežģīts, un tas jāskata kompleksi plašākā piekrastes posmā. Tādēļ ir piesaistīts geologs, lai šos jautājumus risinātu.

Komentārs no zāles: Noskalošana ir viena no šīs teritorijas pamatproblēmām, kas jārisina. Un varbūt, ka tā nav nemaz tik sarežģīti, ja ne apturama, tad ierobežojama. Veckrūmu māju piemērs liecina, ka problēmu ir iespējams ierobežot.

Komentārs no zāles: 1938. gada zvejnieku, makšķernieku žurnālā bija raksts par to ka molīši 20., 30. gados tika ierīkoti jūras mēslu vākšanai. Pēc to ierīkošanas arī krastu vairs neskaloja ārā. 1938. gadā K.Ulmanis iedevis līdzekļus molīšu pagarināšanai un jaunu ierīkošanai (pretī Klampiņciemam). Tur kur molīši ir saglabājušies, Jūrmalciemā, pie Reiņiem, krasts netiek izskalots. Vēl 50. gados starp Veckrūmu māju un jūru vēl bija divi kartupeļu lauki. Aktīva krastu noskalošanās sākās tik pēc 67. gada vētras, kad jūra apgāja molītim rinkī. Izstāsta kā molīši taisīti 20., 30. gados un kā tie atjaunoti 67. gadā.

Komentārs no zāles: Ar molīšiem vien Bernātos nepietiks, vajadzēs arī kādu akmeņu krāvumu.

Komentārs no zāles: TV rādīts, ka Vācijā ik par 200m ir molīši piekrastē sataisīti un noskalošanās vairs nenotiek.

Komentārs no zāles: Krasta noskalošanās mazināšana ir svarīgākais šīs vietas jautājums. Aizsardzību varēs nodrošināt tikai tad, ja apturēs noskalošanu.

Komentārs no zāles: Putni un biotopi ir un būs, bet jūra nāk uz priekšu. Te vajag piesaistīt kompetentu cilvēku, kurš šos jautājumus saprot. Kā jūs to plānu izstrādāsit? Vajag konkrēti pateikt, kas ko darīs? Kā nosargās krastu? Kā būs ar ceļiem? Kā varēs izbaukt? Nodokļi jāmaksā, bet darīt neko nedrīkst! Nolauztu zaru nevar savākt! Te brauc slēpotāji, atpūtnieki, bet savu mežu nedrīkst sakopt. Kam mums tas ir vajadzīgs?

B. Strazdiņa: Kā jau iepriekš minēju, darbu pie plāna izstrādes uzsākām šomēnes. Vasaras mēnešos teritoriju apsekos putnu, bezmugurkaulnieku, augu, meža un piekrastes biotopu eksperts. Izstaigās katru nogabalu un noteiks katra nogabala aizsardzības vajadzības – ko katrā nogabalā vajadzētu un ko nevajadzētu darīt. Lai risinātu krasta noskalošanās jautājumus, plāna izstrādē esam piesaistījuši vadošo Latvijas krasta procesu pētnieku Jāni Lapinski, kurš analizēs krasta procesus un erozijas apjoma mazināšanas iespējas Bernātu parkā iekļautajā piekrastes posmā. Vasaras beigās mēs būsīm aktualizējuši esošo sugu un biotopu kartējumu (līdzšinējo kartējumu var apskatīt Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā – dabas datu pārvaldes sistēmā OZOLS) un varēsīm pateikt, kādas sugas un biotopi, kur atrodas un kādas ir to aizsardzības vajadzības, bet krasta procesu speciālists varēs pateikt, vai un ar kādiem paņēmieniem krasta erozijas procesus konkrētajā piekrastes posmā ir iespējams mazināt.

D. Bojāre aicina būt konstruktīviem, izteikt konstruktīvas idejas vai vajadzības un uz nākamo sanāksmi sagatavot konstruktīvus priekšlikumus, kuri turpmākajā plāna izstrādes gaitā būtu jāizdiskutē un jāizanalizē. Atgādina, ka šīs tikšanās mērķis ir apzināt problēmas, kuras risināt turpmākajā plāna izstrādes laikā. Tā kā erozijas ierobežošana acīmredzot ir aktuālākais šīs teritorijas jautājums, tad šim jautājumam arī plāna izstrādes laikā tiks pievērsta īpaša uzmanība.

Jautājums no zāles: Vai apsekošana tiks veikta kopā ar īpašniekiem?

B. Strazdiņa: Tā kā īpašnieku ir daudz, bet teritorijas apsekošanai atvēlētais laiks – ierobežots, ar katru īpašnieku saskaņot teritorijas apsekošanu nebūs iespējams. Kopēji apsekojumi ir iespējami, bet drīzāk izņēmumu kārtā, kopīgi apsekojot atsevišķas problemātiskās vietas, piemēram, uzraudzības grupas sanāksmju ietvaros.

Zigurds Štāls izskata kritiku par sanāksmes gaitu. Informē, ka zeme saņemta mantojumā, nezinot, ka tai ir noteikti apgrūtinājumi. Par atbalsta maksājumiem uzzinājis nejauši un pēc

Projekts tiek īstenots Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3-24/NFI/INP-003 „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” ietvaros.

ilgāka laika. 2014. gadā īpašumā veikta meža inventarizācija. Noteiktā meža zemes platība – 2.3 ha. LAD kontrolē tika konstatēts – 2.6 ha. Kuru platību uzrādīt piesakoties maksājumu saņemšanai?

B. Strazdiņa: Nevaru runāt LAD vārdā, bet esmu bijusi klāt, kad LAD un Zemkopības Ministrijas darbinieki sniedz atbildi, ka šādos gadījumos tiek ņemta vērā mazākā platība. T.i., konkrētajā gadījumā pieteikumā ir jānorāda 2.3 ha. Kāpēc jūs nebijāt informēts par pieejamajām kompensācijām, nemācēšu komentēt. Konkrētu ciparu es nevarēšu pateikt, bet gana daudzi meža īpašnieki šo iespēju izmantoja – gan pārdeva valstij zemes, gan saņēma vienreizēju kompensāciju par mežsaimnieciskās darbības aizliegumu.

Z. Štāls: Ja vējš ir izgāzis koku, vai to var sazāgēt?

B. Strazdiņa: Atkarībā no diametra ja resnāks par 25 cm diametrā, tad ir jāatstāj.

A. Tamužs: Kāpēc tāds noteikums par koku resnumu?

B. Strazdiņa: Resnās kritālas ir būtiska dzīvotne daudzām sēņu, kukaiņu, gliemežu u. c. sugām, gan retām un aizsargājamām, gan tādām, kuras ir dabiskas tā saukto meža kaitēkļu ienaidnieces.

Jautājums no zāles: Varbūt tie ir kaitēkļi, kas noēd priedes?

M. Jansone: Mizgrauži grauž egles un šeit tas nevarētu būt aktuāli, jo Bernātos vairāk ir priedes. Meža īpašniekiem būtu jāzina, kādi kukaiņi un kādas slimības mežā mēdz būt un kā šos kukaiņus apkarot ar dabiskiem līdzekļiem. To nevar izdarīt, ja saimniekojam ar kailciršu metodēm. Meža kaitēkļu savairošanās gadījumi ir sekas cilvēku nemācai saimniekot. Mežā ir jābūt tādai videi, kas ir daudzveidīga. Ja daudzveidīgajā vidē ir liela izmēra kritālas, tad tajās dzīvo kukaiņi, kas veselajiem kokiem neko nenodara. Tieši otrādi – tie apēd sliktos kukaiņus, kā rezultātā tie vairs nespēj savairoties un nodarīt būtisku kaitējumu.

Jautājums no zāles: Kāpēc priedes kalst nost?

M. Jansone: Visbiežāk aiz vecuma. Ja kalst jauna priede, tad jāpaskatās uz priedes galotni, ja ir melna kreve, tad tas ir sveķu vēzis, un priede noteikti nokaltīs.

Kārlis Skābe: Liepājā Zāļu ielas agrāk ganīja lopus, plāva zāli un staigāja cilvēki, un tad aizliedz jebko darīt. Un tagad pēc pāris 10 gadiem aug tikai milzīgas vībotnes, viss izmainījās un aizauga. Tā kā par daudz arī nevar aizliegt. Tur, kur pļauj, tur tomēr labāk. Tagad galvenais biotops ir kārkli.

B. Strazdiņa: Dabas aizsardzība un aizliegumi ir padomju laiku mantojums, kad tas bija veids, kā saimniekoja, kā izprata to, kas ir dabas aizsardzība. Mūsdienā dabas aizsardzībā lielākoties runā par apsaimniekošanu, atjaunošanu un dabiskošanu. Turklāt, nereti daudz lielākā apjomā, nekā sabiedrība ir gatava pieņemt. Šobrīd gandrīz visiem biotopiem ir nepieciešama aktīva apsaimniekošana. Pļavas ir jāpļauj. Pelēkās kāpās ir jānodrošina mērens traucējumu režīms un vietās, kur tās ir pārlietu aizaugušas, tas ir jāretina, mežaudzēs – jāveido kritālas, atvērumi u. tml. meža struktūrelementi, purvos – jāber ciet agrākos gados izraktie meliorācijas grāvji, bet pārraktās upes jāatgriež to dabiskajās gultnēs.

Uldis Ābelītis: Jautājums par piekrastes pašpatēriņa zveju, kas notiks ar izbraukšanas atļaujām? Vai tās tiks saglabātas?

B. Strazdiņa: Zvejniekiem iespējas piebraukt jūrai ar vajadzīgo tehniku netiks ierobežotas. Teritorijas plānojumā norādītās pieejas tiks ņemtas vērā arī plāna izstrādē. Ārkārtas gadījumā varētu būt runa par kādām sezonālām korekcijām, piemēram, ja tiktu konstatēts, ka kāda no

tām iet gar pret traucējumu īpaši jutīga aizsargājama putna ligzdu, taču šāda varbūtība ir maz ticama, jo īpaši par vietām, kuras tiek izmantotas. Ja šāda situācija parkā tiks konstatēta, tad katrs šāds gadījums tiks izdiskutēts plāna izstādes sanāksmēs un sabiedriskajā apspriešanā. Ja kāda no teritorijas plānojumā norādītajām pieejām nav izmantojama, tad tas ir teritorijas apsaimniekošanas jautājums. Parka izmantošanas noteikumos nav punkta, kurš aizliegtu pārvietoties pa meža ceļiem vai uzturēt tos braukšanai piemērotā stāvoklī.

U. Ābelītis: Vai aizsargājamās jūras teritorijas statuss nosaka nozvejas ierobežojumus?

B. Strazdiņa: Nē, to izmantošanas ierobežojumi saistās ar grunšu izmantošanu un nārsta vietu saglabāšanu. Nozveja šais vietās netiek ierobežota. Šai vietai ir izstrādāts arī dabas aizsardzības plāns, kurš pieejams Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā. Arī tajā nav rekomendēts noteikt nozvejas ierobežojumus.

Jautājums no zāles: Agrāk bija kādas pieejas uz jūru. Tikai tāpēc zvejnieks Bernātos noslika, ka laikus nevarēja piebraukt ātrā palīdzība.

B. Strazdiņa: Pieejas jūrai nav dabas aizsardzības jautājums. Jo īpaši situācijā, kad spēkā esošie dabas aizsardzības noteikumi to izmantošanu vai uzturēšanu neierobežo. Pieeju noteikšana ir teritorijas plānojuma, bet to uzturēšana – teritorijas apsaimniekošanas lieta.

U. Ābelīte: Ja pelēkās kāpas un priekškāpas tiks izbraukātas ar tehniku, tad tas jau būs dabas aizsardzības jautājums.

B. Strazdiņa: Tas ir jautājums par samēru. Ja kāds no ceļiem ir izdangāts un neizbraucams, kā rezultātā, lai tiktu līdz jūrai vai vajadzīgajam objektam, tiek braukts pa mežu vai kāpām, tad plāna izstrādes laikā tiks meklēti risinājumi konkrētā ceļa kvalitātes uzlabošanai un kāpu izbraukāšanas novēršanai. Un katrs šāds gadījums turpmākajā plāna izstrādes laikā tiks izdiskutēts.

Komentārs no zāles: Pašvaldība atjaunoja Bernātu ceļu līdz jūrai un par to tika sodīta.

B. Strazdiņa: Lai komentētu soda uzlikšanas gadījumu, būtu jāredz konkrētie akti un jāzina, kāds tieši pārkāpums tika konstatēts, jo ceļu uzturēšana, atjaunošana vai rekonstrukcija kā tāda parkā nav aizliegta.

Jautājums no zāles: Ja platību maksājumi pa gadiem palielināsies, vai arī šos maksājumus ir plānots palielināt?

B. Strazdiņa: Nē, meža maksājumus nav plānots palielināt. Turpmākos 7 gadus būs tādi, kā noteikti 2015. gada 7. aprīlī. Korekcijas, protams, ir iespējamās, bet spēkā esošajos MK noteikumos tas nav atrunāts.

A. Kalniņš: Vai pēc visas šīs darbības būs dokumentācija, kuru saņems ikviens īpašnieks ar norādēm par pievadceļiem, komunikācijām, valsts nozīmes objektiem, aizsargjoslām u.tml. aprobežojumiem?

B. Strazdiņa: Nē, šāda veida informācija ikvienam zemes īpašniekam netiks nosūtīta. Pirmkārt jau tāpēc, ka aizsargjoslas ir MK noteikumu un teritorijas plānojuma jautājums. Ar dabas aizsardzības plānu tās nav iespējams ne grozīt, ne atcelt, ne kā savādāk izmainīt.

A. Kalniņš: Vai netiks mainīti pievadceļu izmantošanas ierobežojumi?

B. Strazdiņa: Nē, arī teritorijas plānojumā noteiktos pievadceļus ar dabas aizsardzības plānu nav iespējams mainīt. Plānā var tikai iekļaut ierosinājumus tos pārskatīt, ja teritorijas izpēti laikā tiks konstatēts, kas tāds, ko tie negatīvi ietekmē. Tomēr šāda varbūtība ir maz ticama, jo teritorija ir visnotaļ aktīvi izmantota (maz iespēju, ka par spīti samērā lielajam teritorijas apmeklējumam teritorijā ligzdotu kāda pret traucējumu jutīga īpaši aizsargājamo putnu suga), tā jau ir pētīta un būtiskākās tās vērtības jau ir apzinātas (iekļautas spēkā esošos

mikroliegumos, kuri atainoti arī teritorijas plānojumā). Vienīgā problēmsituācija varētu būt vietās, kur meža ceļi nav izbraucami un lai tiktu līdz vajadzīgajam objektam, tiek braukts pa mežu vai kāpām. Ja tādas vietas parkā ir, tad plāna izstrādes laikā meklēsim risinājumus, jo braukšana pa mežu un kāpām nav ne atļauta, ne pieļaujama. T.i., plāna izstrādes ietvaros būs jāatrod risinājums, kā nodrošināt piekļuvi, nenodarot kaitējumu apkārtējai videi. Tomēr, ikvienam šādam risinājumam būs tikai rekomendējošs raksturs, jo plānam nav likuma spēks.

A. Kalniņš: Kā būs ar apsaimniekošanu šajās zonās?

B. Straziņa: Dabas aizsardzības plāns nevar ietekmēt arī aizsargjoslu likumā noteiktos ekspluatācijas aizsargjoslu izmantošanas noteikumus. T.i., pat, ja uz kādu no ekspluatācijas aizsargjoslām tiks konstatēta kāda īpaša un ļoti sargājama dabas vērtība, dabas aizsardzības plānā būs iespējams iekļaut tikai ieteikumus šī konkrētā aizsargjoslas posma apsaimniekošanai. Plānam nav juridiska spēka aizliegt kādu no aizsargjoslu likumā noteiktajām darbībām.

A. Kalniņš: Ja pēc pētījuma rezultātiem īpašumā tiks konstatēta kāda aizsargājamā suga vai biotops, vai tiks noteikti to izmantošanas ierobežojumi?

B. Straziņa: Parka biotopu kartēšana tika veikta, ja nemaldos, 2004. gadā. Tas nozīmē, ka jau šobrīd ir zināms, kur kādi biotopi ir sastopami (ar esošo kartējumu var iepazīties Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapās sadaļā – dabas datu pārvaldes sistēmā OZOLS). Šobrīd es nevaru atbildēt, cik ļoti pa šiem gadiem situācija ir mainījusies. To mēs zināsim vasaras beigās, pēc teritorijas pārinventarizācijas. Spriežot pēc tām vietām, kas tika apsektas monitoringa ietvaros, nav sagaidāms, ka aktualizētais kartējums kardināli atšķirsies no jau esošā. Jautājums vairāk būs par biotopa kvalitāti, aizsardzības un apsaimniekošanas vajadzībām. Ja izpēti laikā tiks konstatēts, ka spēkā esošais zonējums un/vai teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kādā no parka vietām nenodrošina kāda dabas aizsardzībai nozīmīga objekta aizsardzību, tad plānā tiks iekļauti priekšlikumi zonējuma un/vai izmantošanas noteikumu grozījumiem. Par šādiem gadījumiem ikviens varēs uzzināt gan plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāsmēs, gan plāna sabiedriskās apspriešanas laikā. T.i., novembra beigās vai decembra sākumā plāna pirmā redakcija būs atrodamā gan Latvijas Dabas fonda, gan Dabas aizsardzības pārvaldes, gan, domājams, arī Nīcas novada mājas lapā. Ikvienam būs dots laiks ar plānu iepazīties, to komentēt un visus neskaidros jautājumus precizēt plāna sabiedriskās apspriešanas laikā. Savukārt, lai plānā ieteiktie zonējuma vai izmantošanas noteikumu grozījumi stātos spēkā, tie ir jāapstiprina Ministru Kabinetā. Arī MK noteikumu izstrādes process mūsu valstī ir atklāts – ikvienam ir iespējas sekot līdzi to izstrādes gaitai un iesniegt komentārus, iebildumus un priekšlikumus, ja tas liekas nepieciešams.

A. Petermanis: Vēlos izstrādātājiem atgādināt, ka daba ir laba lieta, bet daudzos gadījumos dabas vērtību saglabāšana bez cilvēka nav iespējama. Tam labs piemērs ir Pāvilostas Pelēkā kāpa – aizliedza cilvēku darbību un galvenā tā vērtība – jūrmalas zilpodze pazuda. Man ir ļoti skumji, ka 2004. gadā, kad apstiprināja MK noteikumus ar jaunajām un paplašinātajām Natura 2000 vietu robežām, tas tika darīts lielā steigā, bez nopietnas pieejas un kārtīgas izpēti. Arī Bernātu gadījumā jaunā robeža tika noteikta ar zīmuli pie galda, nevis pēc apsekojumiem dabā. Aicinu izstrādātājus būt rūpīgiem, lai nebūtu kā 2004. gadā, kad kartēšanas darbus vēlā rudenī veica studenti. Jo diemžēl ļoti daudzi zemju īpašnieki savos īpašumos pasūtīja alternatīvus kartējumus un to rezultāti bija absolūti pretrunā ar studentu veikto kartējumu. Esiet korekti un atcerieties, ka visa pamatā ir cilvēks.

Māris Niedols: Dabas parkā ir daudz mazi meža ceļi, kas vēsturiski izveidojušies. Ja būs biotops uz ceļa, tad ceļus likvidēs?

Projekts tiek īstenots Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta Nr.4.3-24/NFI/INP-003 „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” ietvaros.

B. Strazdiņa: Pirmā plāna izstrādes laikā – 2003. vai 2004.gadā – teritorijas biotopi tika nokartēti. Šobrīd ir jānovērtē iepriekš nokartēto biotopu kvalitāte un atbilstība šobrīd spēkā esošajai biotopu interpretācijai, jo pa šiem gadiem ir uzlabojušās arī ekspertu zināšanas, precizēti ES nozīmes biotopu apraksti un daudzos gadījumos – definēti to kvalitātes kritēriji. Tas nozīmē, ka jau šobrīd liela daļa no šiem celiņiem šķērso jau nokartētus un zināmus biotopus, visdrīzāk pelēkās vai mežainas piejūras kāpas. Gan vienā, gan otrā gadījumā nelieli traucējumi ir pat nepieciešami, kas nozīmē, ka visdrīzāk nebūs iemeslu, lai rosinātu šo celiņu izmantošanas aizliegumus. Protams, atkal jautājums ir par samēru – ja kādā vietā tiks konstatēts, ka izbraukāšana ir pārāk intensīva (t.i., ja ceļa tuvumā intensīvi tiek izbraukātas kāpas vai mežs), tad plāna izstrādes gaitā tiks meklēti risinājumi, lai šai konkrētajā vietā ietekmi mazinātu. T.i., par katru šādu gadījumu tad tiks runāts gan uzraudzības grupas sanāsmēs, gan sabiedriskajā apspriešanā.

K. Vilciņa izsaka pateicību par aktīvo diskusiju un viedokļiem un aicina sarunas turpināt neformālākā gaisotnē pie kafijas.

Sanāksme beidzas: 19:30

Sanāksmes vadītāja: K. Vilciņa

Protokolēja: N. Rustanoviča